

Курс “Сталий розвиток громад”

Тема 11

Гендер для громад

Що таке «гендер»?

- **Гендер** –соціально-біологічна характеристика, через яку визначаються поняття «чоловік» і «жінка», психосоціальні, соціокультурні ролі чоловіка і жінки як особистостей. Тобто деякий соціальний конструктор, що визначає соціальну стать людини.
- На відміну від біологічної статі, гендер виступає набором соціально-рольових самоідентифікацій (самовизначень)

Чому важливе посилення гендерної складової?

- Дотримання прав та рівність
- Ефективність та сталість
- Відповідальність та підзвітність
- Якість життя
- Забезпечення спільних благ та вигод

Посилення гендерної складової в українському суспільстві

- 1991 – Україна стала незалежною
- 1994 - Участь в 4-ій Конференції Жінок, яка стала платформою для дій.
- 1995 – засновано Міністерство сім’ї та молоді.
- 1999 – Рада ООН прийняла Резолюцію 1325 (2000) “Жінки, мир та безпека”. Україна прийняла ЦРТ.
- 2000 – Президент України прийняв Указ “Про покращення соціального статусу жінок в Україні”.
- 2003 – Перші парламентські слухання “Статус жінок в Україні: реалії та перспективи”.
- 2004 - Закон України “Про гарантування рівних можливостей для жінок та чоловіків” прийнятий.
- 2008 – гендерні робочі групи та гендерні плани дій впроваджені в 10 міністерствах.
- 2010 – 100-річчя Міжнародного Жіночого дня, прийняття Радою Європою Конвенції про попередження та боротьбу з насильством щодо жінок та домашнім насильством
- 2011 – Україна підписала вищезгадану Конвенцію.

ПРООН Стратегічний план та Стратегія гендерної рівності

- Гендерна рівність та посилення участі жінок є частиною Стратегічного плану ПРООН.
- Відповідно до Результату 4 Стратегічного плану необхідно зменшити гендерну нерівність та посилити участь жінок.
- Стратегія гендерної рівності:
 - забезпечити інтегрування гендерної рівності в кожен результат Стратегічного плану;
 - забезпечити покращення інституційної ефективності для гендерної актуалізації та партнерства.

Посилення гендерної складової

- Забезпечення доступу жінок & чоловіків до планування (всі етапи), включаючи законодавство, політики або програми, в усіх сферах та на всіх рівнях
- Жінки & чоловіки (рівні & нерівні) не закріплено документально.
- Гендерна рівність та доступ жінок до процесу прийняття рішень – шлях до подолання бідності та вирішення глобальних екологічних проблем.

Goal 5. Achieve gender equality and empower all women and girls

Взаємозв'язок між Гендером та Довкіллям/Зміною клімату

Загальні існуючі невідповідності в секторі охорони довкілля:

- Жінки грають велику роль в управлінні ресурсами, разом з цим мало залучені до процесів планування та прийняття рішень
- Велика різниця у виконанні продуктивних та репродуктивних ролей
- Обмежений доступ до фінансів домогосподарства/ обмеженість прав в управлінні фінансами
- Велика чутливість та залежність від природних катастроф

Переваги врахування гендерної складової

- Жінки частіше демонструють прихильність до підтримки екологічно дружньої діяльності (інновацій) та віддають перевагу еко-налаштованим політикам та лідерам; їх активна участь та громадська позиція є гарною рушійною силою для довкілля
- Право власності на землю (від 5% в Малі до 30% Кабо-Вердеі). Жінки-фермери можуть збільшити врожайність на 20-30% та відповідно національні доходи, на 2-4%, знизити к-сть незайнятих та бідних
- Диверсифікація ролі жінок в підприємстві, виробництві, партнерствах, мережах, як учасників процесів планування та прийняття рішень

Як інтегрувати гендерну складову в Програми сталого розвитку? / 1

- Співпраця з урядом, громадськими організаціями, об'єднаннями громадян та приватним сектором для інтегрування гендерної складової та розширення ролі жінок в розвитку та впровадженні національних планів та політик сталого розвитку, включаючи адаптацію до змін клімату
- Підтримувати зусилля партнерів щодо збільшення доступу жінок до сталого управління системами товарів та послуг, включаючи питання фінансів в сфері довкілля, зокрема зміни клімату
- Запроваджувати гендерний підхід як елемент боротьби та пом'якшення наслідків зміни клімату, зокрема співпраця в сфері бюджетування основних секторів (вода, сільське господарство, здоров'я та освіта)
- Підтримувати національні ініціативи щодо аналізу та врахування гендерного компоненту в плануванні, підготовці та впровадженні заходів з адаптації та подолання наслідків кліматичних змін
- Проводити консультації, громадські слухання та шукати нові зацікавлені групи та сторони (в т.ч. на локальному рівні)

Як інтегрувати гендерну складову в Програми сталого розвитку? / 2

- Залучати жінок в процеси прийняття та вироблення управлінських рішень
- Запроваджувати гендерний аналіз під час підготовки проектних пропозицій, управління проектами
- Проводити аналіз завдань та потреб, пріоритетів та можливостей учасників з різних цільових груп
- Визначати соціально-економічний та політичний контекст від участі як чоловіків, так і жінок
- Розробляти та впроваджувати проектну діяльність/результати, з огляду на участь/отримані вигоди як для чоловіків, так і жінок:
 - враховувати гендерні аспекти при планування, впровадженні, моніторингу та оцінці
 - запроваджувати гендерний аналіз та соціальні оцінки, консультації для інформування з цього питання, як спеціалізованої діяльності за проектом
 - залучати жінок до тренінгів, доступу до ресурсів, підвищення інституційної спроможності, та діяльності, спрямованої на вирішення зазначених завдань
- o Запроваджувати гендерно відповідальні системи моніторингу та оцінки, заохочувати створення гендерних індикаторів

Гендерний компонент в роботі з МОЛОДДЮ

ГЕНДЕР ТА ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО

Всеукраїнський Ярмарок Органічних продуктів

Питання для самоконтролю

- Чому гендерна спрямованість є важливою?
- Як інтегрувати гендерну складову в програмування, направлене на вирішення глобальних екологічних проблем, в т.ч. зміну клімату?